

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

**АФРИКАНСЬКИЙ ТА ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ВЕКТОРИ
ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КНР
(90-ТІ РР.. ХХ СТ.. – ХХІ СТ..)**

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи

на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Виконав: студент 6 курсу 693
групи спеціальності 291
«Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та
регіональні студії»
Кравця Олега Анатолійовича

Керівник: к. політ. н., старший
викладач кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Звездова Олеся Олександрівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день одним з провідних та впливових акторів світової міжнародної арени є Китай. Провідний гравець, який швидкими темпами перетворюється з «держави-челенджера» на світового економічного гіганта. Сучасний зовнішньополітичний курс Пекіна будується відповідно до його нової економічної стратегії, спрямованої на забезпечення сприятливих міжнародних умов для здійснення реформ, підтримки мирних відносин із зарубіжними державами, серед яких пріоритетне і стратегічно важливе місце відводиться розвитку відносин з країнами Африки і Латинської Америки. Саме на цих континентах Китай успішно конкурує з іншими країнами в боротьбі за ресурси і природні багатства, а також за чергову сферу політичного впливу в світі.

Африканські та латиноамериканські ресурси принципово важливі для Китаю, тому заради них він змінив звичні методи експансії на застосування дипломатії «м'якої сили» для поширення власного впливу в цих країнах. Китай активізував свою діяльність у всіх соціально-значущих сферах: економіці, культурі, медицині та освіті.

Прагнення оволодіти новими сировинними джерелами, знайти сфери застосування інвестицій, ринки збуту для бурхливо-розвиваючої китайської промисловості – фактично головні мотиви «Економічної експансії» цієї країни. Створення багатополюсного світу, активізація співробітництва Південь-Південь, підтримка концепції «єдиного Китаю», підтримка в питанні прав людини, а також протистояння зростаючому впливу в світі США – головні мотиви «Політичної експансії» Африки і Латинської Америки.

Тому, створення комплексного дослідження щодо розвитку африканського та латиноамериканського векторів зовнішньої політики Китайської Народної Республіки упродовж вказаного періоду й пояснює актуалізацію даної роботи. Не дивлячись на значну кількість праць, які присвячені висвітленню даної тематики, на сьогоднішній день не має єдиної комплексної роботи, яка б розкривала усі аспекти даної теми.

Об'єктом цієї роботи є зовнішня політика Китаю, а **предметом** – співробітництво КНР з провідними країнами Африки та Латинської Америки в політичній, економічній та гуманітарній сферах упродовж 1990-х рр. – 2020 рр.

Територіальні рамки дослідження обмежені територіями КНР, 45 країнами Африки, такі як: Єгипет, Алжир, Намібія, Мозамбик та ін., тобто усі африканські країни, з якими КНР має дипломатичні відносини; країнами Латинської Америки: Аргентина, Бразилія, Венесуела, Чилі, Перу, Парагвай, Уругвай, Мексика, Куба та ін..

Хронологічні межі роботи охоплюють період упродовж з 1993 – 2020 рр. *Нижня межа* даного дослідження пояснюється приходом до влади в

КНР Цзянь Цземіня і активізацією розвитку даних векторів країни, а *верхня межа* – сьогоднішнім і бажанням дослідити активізацію цих напрямів зовнішньої політики країни в умовах світової пандемії «COVID - 19».

Метою дослідження є вивчення та аналіз африканського та латиноамериканського напрямів зовнішньої політики КНР упродовж 90-х років ХХ ст.. – ХХІ ст..

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання:**

- дослідити стан наукової розробки теми дослідження та розкрити джерельну базу дослідження;
- визначити методи, принципи та підходи дослідження аспектів африканського та латиноамериканського напрямів зовнішньої політики КНР упродовж 90-х років ХХ ст.. – ХХІ ст..
- вивчити розвиток політичних та дипломатичних відносин між КНР і країнами Африки;
- висвітлити китайсько-африканські економічні відносини;
- з'ясувати співробітництво Китай – Африка в гуманітарній сфері;
- дослідити розвиток політичного діалогу КНР - Латинська Америка;
- розкрити співробітництво Китай з латиноамериканськими країнами в економічній сфері.
- проаналізувати китайсько-латиноамериканську співпрацю в гуманітарній сфері.

Наукова новизна дослідження визначається актуальністю досліджуваної проблеми і тим, що у рамках проведеного наукового дослідження:

- вперше зроблена спроба створення комплексної роботи щодо даної тематики;
- отримана подальша систематизація стану наукової розробки теми та джерельна база дослідження;
- дістало подальшого дослідження китайсько-африканські та китайсько-латиноамериканські відносини в політичній, економічній, гуманітарній сферах.

Практичне значення роботи полягає у тому, що роботу написано в наукових та навчальних цілях і безпосередньо адресовано викладачам, студентам та аспірантам гуманітарних факультетів, отримані результати досліджуваної теми можуть використовуватися істориками, політологами, фахівцями з міжнародних відносин тощо в сфері їхньої діяльності. Дані матеріали можуть використовуватися при читанні таких предметів як «Зовнішня політика країн Азії», «Міжнародні відносини та світова політика», «Актуальні проблеми міжнародних відносин» та ін..

Апробація результатів дослідження представлена участю у Всеукраїнській науково-методичній конференції «Могилянські читання – Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (м. Миколаїв, ЧНУ імені Петра Могили, листопад 2020 р.); XIV міжнародна наукова конференція

«Китайська цивілізація: традиції та сучасність» (5 листопада 2020 р.); XI Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання: гуманітарні дослідження в Європі на сучасному етапі розвитку науки» (м. Миколаїв, НУ імені В. Сухомлинського, травень 2021 р.).

Публікації. За темою дослідження було опубліковано три тези (у збірниках вищевказаних конференцій) та надруковано статтю у співавторстві з к. і. н., доцентом кафедри МВ і ЗП Л.А. Вовчук у науковому журналі «Старожитності Лукомор'я».

Структура роботи відбиває поставлені перед дослідженням цілі та завдання. Загальний обсяг її становить 122 сторінки, з них основного тексту — 109 сторінок. Робота складається зі вступу, 3 основних розділів, 8 підпунктів, висновків і списку використаних джерел та літератури (105 найменувань українською, російською та англійською мовами).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та завдання роботи, об'єкт та предмет дослідження; зазначено методи дослідження, сформульовано наукову новизну, з'ясовано практичне значення отриманих результатів, їх апробація, окреслено структуру роботи.

У першому розділі «**Теоретичні основи дослідження африканського та латиноамериканського векторів зовнішньої політики КНР (90-ті рр.. ХХ ст.. – ХХІ ст..)**» подається аналіз стану наукової розробки теми дослідження, її систематизація. Літературу, яка була використана в роботі, автор поділив за проблемним принципом, виокремивши праці українських, російських, китайських, американських, латиноамериканських та європейських дослідників.

Здійснивши аналіз стану наукової розробки теми можемо констатувати, що на сьогоднішній день дана тематика є мало досліджуваною серед науковців вітчизняної науки. В основному зарубіжні дослідники розкривають питання реалізації африканського та латиноамериканського векторів зовнішньополітичної діяльності Китаю упродовж вище вказаного періоду.

У результаті проведеного дослідження була систематизована його джерельна база, яка представлена кількома групами документів: офіційні документи глав держав, урядів та організацій; офіційні виступи та інтерв'ю державних керівників та учасників подій.

Такої історіографічної та джерельної баз виявилось цілком достатньо для того аби здійснити об'єктивне, насичене фактами дослідження.

Під час дослідження даної тематики автор використовує комплекс загальних та конкретно-наукових принципів та підходів. Дослідницька робота виконана на основі системного, структурно-функціонального, компаративного, інституційного підходів. Методологічним підґрунтям даної роботи стали принципи об'єктивності, історизму, детермінізму, системності.

Для розв'язання визначених наукових завдань і всебічного вивчення поставленої проблеми були застосовані системний, синхронний, історико-порівняльний, порівняльно-концептуальний (компаративний), проблемно-хронологічний метод, а також метод зовнішньополітичного прогнозування.

У другому розділі «**Африканський вектор зовнішньої політики КНР (1990-ті – 2020 рр.)**» надається інформація щодо розвитку ключових напрямів китайсько-африканської співпраці.

Першочергова увага приділяється висвітленню політичних та дипломатичних відносин між країнами. На сьогоднішній день Китай має дипломатичні відносини з 51 африканською країною. Вони характеризується як злетами, так і падіннями, але сторони завжди знаходили можливості для виходу зі складних політичних ситуацій.

Саме період кінця 1990-х рр. – початок ХХІ ст. стає визначним в активізації відносин між Китаєм і африканськими державами в економічній сфері. КНР на сьогоднішній день є найактивнішим гравцем даного регіону. Найчастіше Африканський континент називають «China's Second Continent», що підтверджується посиленням позицій Китаю в Африці. Економічне зростання, прихід до влади нового покоління лідерів, які прагнуть забезпечити КНР провідне місце в світі, в сучасній світовій системі, а також оцінка Пекіном Африки як континенту великих можливостей, сприяли активізації африканської політики Китаю.

Пріоритетним у відносинах Китай-Африка є активізація відносин у гуманітарній сфері. Країни співпрацюють в рамках освітньо-наукової культурній складових, досить серйозним є співробітництво у медичній сфері, подоланні голоду в африканських країнах, наслідків катастроф та ін.. Саме використання принципу «м'якої сили» щодо країн африканського континенту дало можливість Китаю стати одним з найважливіших світових партнерів Африки. Для Африки – це також можливість заявити про себе і про своє місце в сучасній системі міжнародних відносин.

У третьому розділі «**Латиноамериканський вектор зовнішньої політики КНР (1990-ті – 2020 рр.)**» також висвітлюються реалізація даного вектору Китаю, шляхом розвитку політичних, дипломатичних, економічних та гуманітарних відносин.

Починаючи з 1990-х років і до сьогодні КНР у питанні розвитку відносин з латиноамериканськими країнами вдалося досягти вражаючих результатів. Контакти між країнами відрізняються високим зустрічним ентузіазмом. Для ряду країн регіону партнерство з Китаєм стало дійсно пріоритетним. Взаємодія Китаю з окремими латиноамериканськими державами відрізняється власною галузевою специфікою.

З моменту активізації двосторонньої економічної співпраці між КНР і ЛАК й надалі спостерігається динамічність у відносинах між ними. Активно розвиваються торгово-економічні та інвестиційні відносини. Китай є серйозним імпортером з країн регіону сільськогосподарської продукції, корисних копалин. У свою чергу латиноамериканські країни імпортують

китайську готову продукцію. Китай виступає одним з головних інвесторів в ЛАК, вкладаючи кошти не лише у важливі для них складові, але у розвиток країн ЛА з метою подолання значної відмінності між ними.

З 1990-х рр.. між КНР та країнами латиноамериканського регіону починають розвиватися відносини й у гуманітарній сфері. Значна увага приділяється розвитку освітньо-науковому, культурному, медичному напрямкам. З метою реалізації вище перелічені напрями, країни співпрацюють в рамках різних проектів: «Міст у майбутнє», «Академічний діалог», ANSO та ін.. Як і у випадку з африканськими країнами Китай використовує принцип «м'якої дипломатії», який допомагає сприяти поширенню позитивного іміджу країни.

У **висновках** узагальнено головні результати магістерського дослідження.

1. Аналіз стану наукової розробки теоретико-методологічних засад дослідження африканського та латиноамериканського векторів зовнішньої політики Китаю упродовж 1990-х рр.. – XXI ст.. показав, що українські науковці недостатньо уваги приділяють означеній проблемі. Серед вітчизняних дослідників, варто виокремити праці Р. Федір, О. Волович, Н. Валігури, С. Радзієвської, І. Уса, Д. Покришки, які висвітлюють політичну, економічну, військову співпрацю Китаю з країнами Африки, частково звертаючи увагу й на культурну складову у відносинах між країнами. Що ж до латиноамериканського вектору зовнішньої політики КНР, то тут варто згадати наукові роботи К. Вакарчук, Н. Валігури, Т. Богданової і А. Кабаєвої.

Грунтовними є праці саме закордонних дослідників, серед яких першочергово потрібно виділити роботи російських дослідників (Т. Дейч, І. Абрамовной, А. Ломової, А. Ізабелли, Т. Максимова), китайських (Х. Веньпін, Л. Аньшань, Ю. Чаї і Я. Юе), американських (С. Хес і Р. Айодо), латиноамериканських (Дієго Лейве Ван де Маеле, Х. Ніу) та європейських (шведська дослідниця М. Даунфьол), які на основі опрацьованих джерел, висвітлюють політичну, економічну, інвестиційну та гуманітарну складові цієї співпраці, вказуючи й на відповідні небезпеки у відносинах між країнами.

З'ясовано, що джерельна база є достатньо репрезентативною для реалізації поставлених у дослідженні завдань. За видовою ознакою походження джерельна база дослідження була розділена автором на три групи: до першої групи джерел автор відносить *офіційні документи міжнародних організацій та урядів*, які відображають зовнішньополітичну позицію КНР. В даному разі мова йде про статистичні дані з миротворчих операцій ООН, документи «Політика КНР щодо Африки» на 2006 р. і 2015 р., Пекінську Декларацію і Пекінський план дій на 2015-2020 роки, бізнес-огляди щодо китайсько-африканського торговельно-економічного співробітництва (2015-2016 рр.), які висвітлюють статистичні дані цього співробітництва, договори «Чайна-Африка Сінк Тенкс Форум» (the China-

Africa Think Tanks Forum), а також протоколи зустрічей на вищому рівні. Другу групу становлять *матеріали міжнародних конференцій, самітів, зустрічей*. Протягом останніх років було проведено кілька десятків міжнародних зустрічей безпосередньо між головами урядів країн Африки, Латинської Америки та КНР. Досягнуті під час цих зустрічей угоди мали вплив на весь хід формування та реалізації стратегічних напрямків зовнішньої політики Китаю. Значення таких документів є досить вагомим. Спираючись на них можна досить повно відновити не тільки тенденції в двосторонніх відносинах, але й зробити аналіз перспективних проектів на майбутнє. В даному випадку особливу увагу слід звернути на матеріали міжнародних зустрічей, зокрема Форуму Китай-Африка (FOCAS: 2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018), Саміт «Китай-Африка» (2020) та Форум Китай-СЕЛАК (2015, 2018). І остання група представлена *офіційними виступами та інтерв'ю державних керівників та учасників подій*. При написанні роботи було використано наукові та політико-ідеологічні дослідження державних діячів, що мають відношення до розроблення зовнішньої політики та прийняття рішень у сфері зовнішньої політики своєї країни. Серед такого типу робіт у першу чергу слід назвати публікації інтерв'ю голови КНР Ху Цзіньтао, чинного голови КНР Сі Цзіньпіня, лідерів Африки та Латинської Америки.

2. Під час дослідження даної тематики автором були використаний комплекс загальних та конкретнонаукових принципів та підходів. Дослідницька робота виконана на основі системного, структурно-функціонального, компаративного підходів. Методологічним підґрунтям даної роботи стали принципи об'єктивності, історизму, детермінізму, системності. Аналіз існуючих принципів та підходів пізнання, наукових методів та інформаційних джерел дозволяє визначити методологію дослідження африканського та латиноамериканського векторів зовнішньої політики Китаю упродовж 1990-х років – XXI ст..

Було узагальнено методи дослідження наукової роботи. Дослідження проведене із використанням загальнотеоретичних і спеціальних методів. До загальнотеоретичних методів, які застосовані автором, належать методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстрагування та узагальнення, а також групування. Для розв'язання визначених наукових завдань і всебічного вивчення поставленої проблеми були застосовані системний, синхронний, історико-порівняльний, порівняльно-концептуальний (компаративний), проблемно-хронологічний метод, а також метод зовнішньополітичного прогнозування. Під час написання роботи автором було віддано перевагу системному та порівняльно-концептуальному (компаративному) методам, які дали можливість визначити особливості формування та реалізації зовнішньої політики Китаю щодо країн Африки та Латинської Америки.

3. Починаючи з 1990-х років Китай активно розвиває політичний діалог та дипломатичні відносини з країнами африканського континенту. Кожен з новообраних лідерів КНР докладає максимальних зусиль у питанні

інтенсифікації цієї сфери. Безпосередньо платформою такої співпраці виступають не лише візити на вищому та найвищому рівнях, але й зустрічі на міжнародних форумах, на яких Китай і Африка докладали спільні зусилля для підтримки законних прав країн, що розвиваються і просування їх вперед у створенні нового, справедливого політичного і економічного порядку у світі. Невід'ємною складовою активізації двосторонніх відносин є створений у XXI ст.. китайсько-африканський форум, який дає можливість вирішувати важливі питання щодо політичної сфери.

4. Двосторонні економічні китайсько-африканські відносини є досить інтенсивними і щороку зростають. Країни співпрацюють не лише у торговельно-економічній сфері, але й активно розвинута інвестиційна політика. Звісно у відсотковому плані передовим є Китай, який починаючи з 90-х рр.. XX ст. і до сьогодні є одним з найбільших інвесторів в країни Африки. Однак, не дивлячись на позитивну динаміку розвитку відносин в економічній сфері, науковці вказують й на певні негативи у цих відносинах, які можуть загрожувати подальшому їх розвитку. У той час як Африка несе відповідальність за максимізацію вигод від економічних зв'язків з Китаєм та іншими країнами, Китаю мають бути ухвалені важливі заходи, щоб забезпечити взаємовигідний характер економічних відносин з країнами Африки. Оскільки, якщо така у певній мірі «агресивна політика» хоча й під гаслом «м'якої дипломатії» не припиниться, то через певний проміжок часу це може загрожувати Китаю втратою важливих для себе африканських акторів.

5. Важливе місце в африканській політиці Пекіна відводиться не лише співпраці КНР з африканськими країнами у політичній та економічній сферах, але значна увага приділяється розвитку китайсько-африканського гуманітарного співробітництва. В межі якого входять культурні і науково-освітні зв'язки, медична сфера, вирішення екологічних питань, подолання надзвичайних ситуацій, забезпечення безпеки та ін.. Реалізація цих напрямів з боку Китаю відбувається шляхом застосування дипломатії «soft power» або дипломатії «м'якої сили», яка спрямована на покращення іміджу Китаю за кордоном і спростування західної теорії «китайської загрози».

6. Одним з пріоритетних напрямів зовнішньої політики Китайської Народної Республіки, окрім африканського, є латиноамериканський вектор, який за останніх 20 років розширився в геометричній прогресії. З 1990-х років починається новий етап у відносинах між країнами. Саме у той час в країнах ЛАКБ було прийнято ряд неоліберальних реформ в економічній сфері, що згодом сприяло до відкритості національних економік і росту торговельних відносин з КНР, який перетворився на «світову фабрику» і потребував нових ринків збуту. У результаті проведених переговорних процесів, КНР і країна ЛАКБ підписали угоди про захист і заохочення інвестицій, а також про зняття подвійного оподаткування. Однак, справжній прорив в активізації відносин Китай-Латинська Америка відбувся у XXI ст.. До 2020 р. у питанні розвитку політичних відносин з латиноамериканськими

країнами вдалося досягти вражаючих результатів. Контакти між країнами відрізняються високим зустрічним ентузіазмом. Для ряду країн регіону партнерство з Китаєм стало дійсно пріоритетним. У свою чергу для Китаю розвиток політичного діалогу з ЛАК є не лише реалізацією власних національних інтересів, але й можливістю «дипломатичної боротьби» з Тайванем, яка проходить досить успішно, а також протидії поширенню впливу США, про що говорить більшість світових експертів.

7. Економічні відносини Китаю з Латинською Америкою за останні 15-20 років розширилися майже в геометричній прогресії. Активно розвиваються торгово-економічні та інвестиційні відносини. Китай є серйозним імпортером з країн регіону сільськогосподарської продукції, корисних копалин. У свою чергу латиноамериканські країни імпортують китайську готову продукцію. Китай виступає одним з головних інвесторів в ЛАК, вкладаючи кошти не лише у важливі для них складові, але у розвиток країн ЛА з метою подолання значної відмінності між ними. Окрім двостороннього діалогу, країни співпрацюють у рамках регіональних організацій: СЕЛАК, ОАД, БРІКС, китайської ініціативи «Один пояс – один шлях» та ін..

8. Одним з важливих напрямів співпраці між КНР і ЛАК є гуманітарна сфера, яка базується на основі співробітництва в освітньо-науковому, культурному, медичному напрямках. Важливим елементом громадської дипломатії Китаю є поширення мережі інститутів Конфуція, які «сприяють розвиткові дружніх відносин з іншими країнами і розуміння китайської мови і культури», сприяючи і підтримку ініціатив місцевих неурядових організацій або університетів. Країни співпрацюють в рамках різних проектів: «Міст у майбутнє», «Академічний діалог», ANSO та ін., в основі яких лежить обмін студентами, надання державних стипендій студентам та молодим вченим, організація тренінгів, конференцій, лекцій та ін.. Досить серйозною є дослідницька робота, яка спрямована на моніторинг проблем навколишнього середовища та вироблення механізмів боротьби з ними. Як і у випадку з африканськими країнами Китай використовує принцип «м'якої дипломатії», який допомагає сприяти поширенню позитивного іміджу країни.

Отже, як бачимо, африканський та латиноамериканські вектори зовнішньої політики Китаю реалізується повністю. У майбутньому КНР й надалі продовжуватиме розвивати та удосконалювати дані напрями, оскільки вони є невід'ємною складовою стабільності власної енергетичної безпеки.

Ключові слова: Китай, країни Африки, Латиноамериканські країни, відносини в політичній, економічній, гуманітарній сферах, дипломатія «м'якої сили».

**Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати
магістерської роботи:**

Статті в наукових виданнях

1. Вовчук Л.А. Кравець О.А. Розвиток політичних і дипломатичних відносини між КНР та країнами Латинської Америки (1990-ті – 2020 рр.) // Старожитності Лукомор'я. 2021. № 1 (4). С. 109-117.

Тези

2. Кравець О.А. Нормативно-правова база китайсько-африканських відносин, як передумова для взаємовигідного партнерства // «Могилянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти»: XXII Всеукр. наук.-методична конференція: тези доповідей, Миколаїв, листопад 2020 р. Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2020. С. 34-36.

3. Кравець О.А. Китайсько-африканське культурно-освітнє співробітництво як механізм «м'якої сили» // Китайська цивілізація: традиції та сучасність: матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 496 с. С. 203-206.

4. Кравець О. Китайсько-латиноамериканська гуманітарна співпраця у XXI ст.. // Аркасівські читання: матеріали XI Міжнародної наукової конференції (травень 2021 р.). Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2021. С. 12-14.

АНОТАЦІЯ

Кравець О.А. Африканський та латиноамериканський вектори зовнішньої політики КНР (90-ті рр.. ХХ ст.. – ХХІ ст..) – На правах рукопису.

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр».

Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2021.

Дослідження присвячено висвітленню надзвичайно важливих для зовнішньополітичної діяльності Китаю африканського та латиноамериканського векторів, які почали активізуватися у 90-х роках ХХ ст.. У роботі автор акцентує увагу на розкритті співпраці між країнами у політичній, дипломатичній, економічній, інвестиційній та гуманітарній сферах. Африканські та латиноамериканські ресурси принципово важливі для Китаю, тому заради них він змінив звичні методи експансії на застосування дипломатії «м'якої сили» для поширення власного впливу в цих країнах. Китай активізував свою діяльність у всіх соціально-значущих сферах: економіці, культурі, медицині та освіті.

Прагнення оволодіти новими сировинними джерелами, знайти сфери застосування інвестицій, ринки збуту для бурхливо-розвиваючої китайської промисловості – фактично головні мотиви «Економічної експансії» цієї країни. Створення багатополюсного світу, активізація співробітництва Південь-Південь, підтримка концепції «єдиного Китаю», підтримка в питанні прав людини, а також протистояння зростаючому впливу в світі США - головні мотиви «Політичної експансії» Африки і Латинської Америки.

Ключові слова: Китай, країни Африки, Латиноамериканські країни, відносини в політичній, економічній, гуманітарній сферах, дипломатія «м'якої сили».

SUMMARY

Kravets O.A. African and Latin American vectors of Chinese foreign policy (90's XX century - XXI century) – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla

Black Sea National University – Mykolaiv, 2021.

The study highlights the African and Latin American vectors, which are extremely important for China's foreign policy, and which began to intensify in the 1990s. African and Latin American resources are fundamentally important to China, so for them he changed the usual methods of expansion to the use of «soft power» diplomacy to spread its own influence in these countries. China has intensified its activities in all socially significant areas: economy, culture, medicine and education.

The desire to master new sources of raw materials, to find areas of investment, markets for the rapidly developing Chinese industry - in fact, the main motives for the «economic expansion» of this country. Creating a multipolar world, intensifying South-South cooperation, supporting the concept of a «united China», supporting human rights, as well as countering growing influence in the US are the main motives for the «political expansion» of Africa and Latin America.

Key words: China, African countries, Latin American countries, relations in political, economic, humanitarian spheres, «soft power» diplomacy.